

Ca. 1890

AFSENDER

Joakim Skovgaard

MODTAGER

Hans Gregersen

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Generel kommentar:

Transskriberingen er fortløbende.

Joakim Skovgaard har tegn og streger i margin, som ikke er anført eller tolket på i transskriberingen. Øverst på side 2, er der en italiensk kladde, som ikke har noget med kladden til Hans Gregersen.

Omtalte steder:

Mandø

Norge

København

Arkivplacering:

Mappe 76 nr. 4 a-b

DOKUMENTINDHOLD

Forkladede til et brev om Immanuelskirken, hvor Joakim Skovgaard udtrykker sin glæde over at være kommet i byggeudvalget for kirken. Han omtaler og Niels Skovgaards tegninger til Immanuelskirken. Det er en forkladede til brevet som kan ses Mape 76 nr. 3.

TRANSSKRIFTION

Fremtiden Kjære Hr. G¹. Nu skal jeg opfylde mit løfte og forøve skriftlig at udtrykke mine tanker om den kirke vi håbe at få rejst. Først vil jeg dog sende et ja fra min kone² og et ja fra min broder til at de vil med deres navne være med til at danne valgmenigheden nu, De ser vel nok Folketingsmand H. Holm³ så De kan underrette ham om det og han kan indføre deres navne på listen. Som sagt indtil omkring den 20de August kan jeg desværre meget dårligt tage til Kjöbenhavn for at være med til et möde, min broder kan vist bedre rejse en dags tid til byen inden den tid, og træde i mit sted, hvis det er nödvendigt. Mere end en dags tid kan jeg også dårligt ofre inden september og i september kan jeg slet ikke komme, om jeg efter bestemmelsen kommer til Norge. Foreløbig bliver der vel heller ikke andet som nödvendigt skal dröftes ed hvor stor kirken skal være, hvor dyr den må blive, og hvor mange siddepladser den skal have. Det kan jo alt sammen bestemmes ligesågodt uden som med min nærværelse.

Det der ligger mig på sinde ved De nok er, at det bliver så smukt en kirke som vi evner at bygge [Overstreget:og] {jeg tror der kan bygges en smuk kirke med små midler såvelsom en grim med store, hvorvel jeg nok ved, at det er lettere at bygge smukt når man ikke behöver at knibe på pengene.} Men straks vil jeg sige, at jeg tvivler på at nogen eneste arkitekt vil kunne bygge en kirke som helt tilfredsstillende alle. Jeg vil naturligvis kæmpe for, at vi får en kirke, som jeg synes er smuk, det jeg går ud fra, at i |vor| menighed har få eller ingen syslet mere med uddane sin skønhedssans end jeg og [Overstreget:deraf] jeg tror, at de som [Overstreget: ikke] har ofret lidet på at opdrage sin skønhedssans lettere böjer deres mening for den der i virkeligheden vilde komme det bedste resultat ud af det (jeg går jo ud fra at alle ikke ser som jeg) jeg tror altså på, at om vi får en kirke, såskøn efter min smag som naturligt vil den bedre stå sin prøve gennem tiderne og efterhånden at flere og flere synes om den, ●2● Signor Viggo con moglie e figli stanno bene, vuol dire fra due settimane che non ho sentito nulla da loro, ma nessuno novità e buon novità. Che goia de rivedele [synorng] Ruth Sora a novembre, perche non dublito che ella signora viene piu bella.s

[Overstreget: buana, är forsten cone [?] [?]]

,End om vi får en kirke, som jeg ikke synes om, jeg tror at,
[Overstreget:jeg] de der ser som jeg vanskeligt nogen sinde vil blive
tilfreds med den. Det værre langt fra mig, at [Overstreget:??] tro mig
ufejlbar, men når jeg på dette punkt nærer så brændende ønsker om at få
kirken efter mit hoved så tror jeg også på, at min mening bör have vægt og
jeg tror [Overstreget: også] forresten også, at mange vil dele mit syn på
kirkebygningen.[Begyndelse]

Jeg er så inderlig glad over at være kommet i udvalget, for så kan jeg
muligvis få nogen indflydelse på kirkebygningen, gid vi må få held
[Overstreget: noget godt ud af de] til at bygge en [efter vore evner] smuk
kirke for det er min mening, Jeg som hele mit liv har stræbt at udvikle min
skönhedssans har sikkert mere end de fleste måttet lide under [at se] alle
de grimme bygninger som hver dag rejser sig i Kjöbenhavn og
[Overstreget:alle] de gode gamle [Overstreget:som] blive ödelagt.
(Skimmelmands⁴ falder [?] og nu springvandet på gammeltorv) Man får
dog efterhånden hård hud og söger at glemme sligt, men
[Overstreget:hvis] når vi nu selv skal til det. og De ved jeg föler mig så
inderlig knyttet til Grundtvigs⁵ menighed så jeg endogså regner mine aner
i den, så kan De nok forstå, hvor meget det optager mig, om de midler vi
ofrer på bygningen af den synlige kirke bliver [vel] anvendte og [ikke] lige
ud af den almindelige landevej [som jeg] synes går fra det grimme til det
nette, kun sjældent når der ud til det skönne. Her hvor min kristne og
kunstneriske trang mödes er der et brændpunkt, hvor jeg vil gjöre alt hvad
jeg formår, for at nå det vi kan.

Jeg vil gjöre alt hvad jeg formår, for at nå så vidt vi kan.

Der er måske dem som mener at den synlige kirkes schönhed kommer det
ikke an på, ja måske endog, at det tager tankerne for meget [fra himlen],
om vi her få rejst en bygning det vil være en nydelse at se på, jeg
[Overstreget:tror] [mener] nu noget ganske andet. Det ligger mig mere og
mere på sinde, om jeg i min kunst kan vise at jeg er kristen, jeg tror det har
noget at sige, og i sammenhæng dermed tror jeg også, at det har noget at
sige, om en kristen ikke står tilbage for de vantro, lige så lidt i kunst som i
digtning eller hvad som helst ypperligt her i verden. Da Grundtvig⁵ indtog
Danmark

●3●

[Brev 4b]

Tro mig, hans⁵ [Overstreget:salmek] digtekunst var ham en god stötte og
vældigt våben, og er det ikke nu, da de vantro tæller de störste digtere og
bedste kunstnere, at de er som ved at overflöje os. Jeg er så vis på, at

ihvormed at ordet er det der vægtes mest og gör udslaget, så står det dog i forbindelse med al anden virken fremad mod det gode og skønne, selv om midlerne er rent af denne verden, så hvor |menneske|ånden i sine forskellige former går frem, der river den med sig, og [Overstreget:falder] for hver [Overstreget:ene] form [Overstreget:som modstanderen til [?] sig [?] det rives mennesker fra for at følge, hvor] hvor menneskeånden går på egen hånd, der river den også folk med sig, derfor tror jeg på, at det er godt, når menneskeånden står i forbund med helligånden. Vel er kunsten ikke kristendom, og de kunstnere jeg sætter højst |de gamle| (grækerne) ikke kristne, men de var mennesker, förte særlig menneskets sag, og Grundtvig har da kæmpet godt nok for det menneskelige. At han ikke [?bröd] [?sig] [?om] [?kunst], var slet og ret en [Overstreget:fej] |(mangel)| i hans öjne, digtekunsten vragede han ikke.

Kaldte han kunsten for öjenslyst, så indrömmet jeg villigt, at megen kunst |kan| være det, men jeg ved også hvor megen, jeg kan næsten sige kristelig glæde jeg har haft af min altertavle til Mandö kirke, jeg ved at Gud har sendt mig den glæde, for jeg har gjort mig al umage for at arbejde i hans navn og til hans ære. De ved at min broder arbejder på tegninger til kirken hvori hovedtankerne er så skønne og så passende synes jeg så de må vist [Overstreget:falde i] glæde alle |i menigheden så de kan slutte sig om dem.| Om det dermed lykkes ham at fastholde [Overstreget:alle] disse grundtanker, når de skal görtes til praktisk og helst meget praktisk overkommelig virkelighed [Overstreget:vil] vil tiden vise, men indtil videre ser jeg ikke rettere, end at hans arbejde er noget af det förste, der må tages under overvejelse, både fordi han er kunstner, fordi han hörer til menigheden, og fordi han har fået disse grundideer at gå ud fra, nemlig om muligt at forene korset og 7tallet i kirkens konstruktion, så det meste lys der kommer ind i kirken falder fra et korsformet vindue midt i taget, og dette bæres af 7 söjler hvorfra atter hovedbelysningen udgår, når kirken skal oplyses, så [Overstreget: den] på en måde hele bygning bliver en 7armet lysestage.

¹ G

² kone

³ Holm

⁴ Formentlig Schimmelmans Palæ i København, som blev ombygget i 1885-1890.

⁵ Grundtvig

frimanden Nyer Kong. Nu skal jeg udfylde mit Løfte og for en
skriftlig at udtrokket mine tanker om den kirke vi håber at få
rejst. Først vil jeg dog betragte den stad at jeg fra min kom og af ja
fra min broder til at de vil med dens naame være med til at
dane valgmængden nu, De der vil være Folketingsmand H. Holm
der de kan underrette ham om det og han kan indføre dens navn på listen.
Som sagt indtil omkring den 20de August kan jeg derover meget
derligt tage til Kjøbenhavn for at være med til et råd, som
broder kan vist uden sin egen dag til Lige inden da tid,
og tred. i smit stes, hvis det er midt i september. Mere end en dag
til kan jeg jo også derligt afre inden september og i september
kan jeg det ikke komme, om jeg efter bestemmelsen kommer til
Norge. Tareløbig bliver der vel heller ikke andet som nød-
vendigt skal drøftes end hvor stor kirken skal være, hvor
høj den må blive, og hvor mange siddepladser den skal have.
Det kan jo alt sammen bestemmes ligesom det vedkommer med
min nærværelse. Det der ligger mig på sinde ved de andre, at det
bliver en smukt en kirke som vi enner at bygge. Jeg tror den kan
bygges en smukt kirke med omg. murede vægge og grøn med
store skovne i jorden ved, at det er lettere at bygge smukt
når man ikke behøver at knibe på penge. Men det vil jeg
sige, at jeg tvivler på at nogen eneste arkitekt vil kunne bygge
en kirke som helt tilfredsstillende alle. Og vil naturligvis kæmpe
for, at vi får en kirke, som jeg synes er smukt, selv om jeg
at i menighed har på eller ingen oplysning med vedkomme sin skønhed
dand end jeg, og selv om jeg tror, at de som ikke har opat lidt på at
opbygge sin skønhedens littere ligger dens mening for den der har
opat det lidt her, end omvendt, og i dette navn vil jeg tror den
i virkeligheden vil komme det bedste resultat ud af det (j
går jeg ud fra, at alle ikke ser som jeg) jeg tror altså på, at om vi får
en kirke, så skal den efter min mening som muligt vil den bedre stå den
for en gammel tidens og efterhånden vil flere og flere synes om den.

Signor Ugo con moglie e figlio stanno bene, vuol dire, fa
due settimane che non ho scritto, nulla da loro, ma nessuno
novità e buon novità. Che gioia di riveder Ruth Sora
a novembre, padre non dubito che ella viene più bella,
buona, e forte ^{signorano} come viene più grande, and on vi sia un
Risto, son io che sono, si trova at, se de da ber son io mandato regni
sino al libro, ti predo med da. Et van Comi fra mi, at effe tra
mi, usabile, men nãr i pã dille flentet men on brondet onker on
at fa kisten efter, mit kate si tra i, gisa pã, at men min, pã kate
vagt og i tra tra forteten, gisa, at mang, vil dele midt dya pã
køstbygningen. Bemærk

Et er så indlyselig glad om at van kommet i udvalgt, for at kan
i muligheden nogen indflydelse på køstbygningen, gis vi må pã noget
godt ud af de tilfat bygge en smukt kiste for at her min mening!

[E] I pã som tale mit liv har stræbt at udvæle min skønheds
her indtøst mere end de fleste med, her under alle de grimmere
bygninger som her dog rejser sig i Skibhusen og alle de
gode gamle som bliver udvalgt. (Stomme mand kaldet, B. B. B.)
og min oprindelse på gammel tårn) Når i er bygget efterhånden, her
kud og siger at pãmmen sligt, men her nãr vi nu selv skal til
det, [E] de ved i, føler mig så indlyselig kuytt til Grønstrøjs mening, det
så i, indog, regner min anse i den, så kan de nok forvite, at det er mig
at bygge, og at pã pã de møder vi ofre på bygning af den nye
kirke bliver, og at den almindelige lankning, som pã
de grunde til det net, kun pãddet, og det vil det skidne.

Her lever min kristen og min kristenist tray midt er der et brad-
punkt, hvor i vil gisse alt hvad i formår for at nå så vidt viden.
Der er ville den som Mager, at den nye kirke skidne kommer det
i den an pã, i minde end, at det tager tårn for ^{fra kirken} mig om er her
pã rejst, bygning det vil end i uypelle at de pã, i tra nu det er gånne
andst. Det ligger mig mere og mere på sind, om i i min komet, pã viden
at i er kristen, i tra det har noget at sige, og i sammensætning, her er
tra i gisa, at det har noget at sige, om er kristen, her er
for de vantes, lige så godt i komet som i diktning eller hvad
som helst oplyst her i verden. Da Grønstrøjs smukt dommerk

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 76 Nr. 4 A

tro mig, hans ~~selvbet~~ dygtighed var han et godt stykke og vellyst vilde,
og er det ikke nu, da de ventede ~~at~~ de største bystene og byens
kunstner, at de er som ved et overfløjt as. Jeg er så vis på,
at ikkone at ordet er det der vægtes mest og gjer udtrykt, så
står det af sig i forbindelse med al anden viden fremmed
mod det gode og skone, selv om medlomme er rent at komme
verden, så ~~hvor~~ ^{menne} Anden i sin forstulige form gær frem,
der viser den med sig, og ~~faldne~~ for hver ene form som
~~modstander~~ ~~til~~ ~~for~~ ~~der~~ ~~sig~~ ~~er~~ ~~det~~ ~~vi~~ ~~er~~ ~~men~~ ~~men~~ ~~der~~ ~~for~~
at føle, hvor hvor menneskeånden gær på Guds hånd, der viser
den også folk med sig, derfor tror jeg på, at det er godt, når menneske
Anden tydelig står i forbindelse med helleg Anden. Vil en kunstner ikke
kristendom, og de kunstner jeg sætter højt ^{de gamle} (judekunst) ikke kristen,
men de var mennesker først særlig menneskets sag, og Guds ting har
de ~~betragt~~ ~~g~~ ~~ret~~ ~~sik~~ ~~for~~ ~~det~~ ~~menneskelige~~. At han ikke ~~betragt~~
~~Anden~~ ~~af~~ ~~sig~~ ~~selv~~, var det og ret en ~~tydelig~~ hans øjne, dygtigheden var de
han ikke. (Mængde)

Kelte han kunstner for øjenslyst, så indvinder jeg vellyst, at
ingen kunstner ~~er~~ ~~det~~ ~~ikke~~ ~~ved~~ ~~at~~ ~~hvor~~ ~~ingen~~ ~~jeg~~ ~~kan~~ ~~rette~~ ~~sig~~ ~~konstelig~~
glad jeg har haft af ~~Anden~~ ~~alt~~ ~~taale~~ til Mandø Kirke, jeg ved
at Gud har sendt mig den glade, foris har givet mig al umag
for at arbejde i hans navn til hans ære. De ved at min Broder
arbejder på tegninger til kirken hvor hovedtankerne er de skone
og de passende og smukke så de må vist ~~følge~~ ^{men} i alle ^{men} ^{der} ^{den} ^{kan} ^{ikke}
dermed lykkes ham at fastholde ~~alle~~ ~~disse~~ ~~grundtænder~~, men de
skal gøres til praktiske og helst mest praktisk og overkommelig virkelighed
i vil tiden være, men antagelse er jeg ikke rature, end at hans arbejde
er noget af det første der må tage under oversigt, ~~ikke~~ ~~fordi~~ ~~han~~ ~~er~~
kunstner, ~~fordi~~ ~~han~~ ~~hører~~ ~~til~~ ~~men~~ ~~men~~ ~~skolen~~, og foris han har følt disse
grundtænder at gå ud på, nemlig en mulighed at foris koret og
Tallet i kirken konstruktions, så det meste lys der kommer ind i
kirken, alder på et korsformt vindue med i tøj, og dets
beris af 7 søjler hvor på alter hovedbelysning udgår, når kirke
skal oplyses, så den på en måde hele bygning bliver en ~~svart~~ ~~lyst~~

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

